

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА гр. БУРГАС

гр. Бургас 8001, ул. "Вардар" №1, ПК 512; тел. 056/549 682, 546 102; E-mail: puop@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ
ДИАНА КОСТОВА
ДИРЕКТОР

ГОДИШНА ТЕРАПЕВТИЧНА ПРОГРАМА ПО АРТ ТЕРАПИЯ ЗА УЧЕБНАТА 2018/ 2019 ГОДИНА В ЦСОП- ГР.БУРГАС

Общо представяне на програмата

Годишната програма е разработена за допълнителна подкрепа за личностно развитие - АРТ ТЕРАПИЯ за деца със специални образователни потребности, обучавани в изнесени паралелки I-VII клас в ЦСОП- гр.Бургас

Корекционната работа включва индивидуална и групова работа.

Учениците включени в арттерапевтичната програма са разпределени в три модула според езиково-говорните и комуникативна умения.

- 1.Индивидуална арттерапия - за деца и ученици със затруднена вербална комуникация
- 2.Индивидуална арт терапия - за деца и ученици с добра вербална комуникация
- 3.Групова арттерапия с деца и ученици – от 3 до 6 деца с добра вербална комуникация

Що е арттерапия - лечение чрез изкуство. Процес на осъзнаване и промяна на психоемоционалното състояние чрез творчеството, което прави връзка с несъзнатото в нас.

Цел: Основната цел на арттерапевтичната дейност е общата активизация на децата с увреждания и нарушения, развитие на навици за социално взаимодействие и практически навици, мобилизация на креативността, себеизразяване и развитие на когнитивните възможности. Да се създаде защитена среда, в която чрез арттерапията да се развива финната моторика и уменията за самоизразяване и комуникация. Да стимулира проявата на творческата мисъл и креативност. Да работи за по-добра емоционална компетентност и самопознаване.

Предимства на арт-терапията при деца:

Когато вербалният контакт с детето е затруднен, общуването чрез рисунки, танц, истории, играчки и т.н. е по-естествено и разбираемо за децата. Понякога невербалната форма за общуване е единствен инструмент за проявяване и отреагиране на силни, интензивни чувства. Отчита се повишаване на самооценката на децата - при интерес от страна на другите към резултатите от

творческата им дейност. Арт терапията е безопасен метод за изразяване на агресивни чувства в социално-приемлива форма и като седативно средство при психомоторна възбуда. Помага за организиране на вътрешния хаос: възниква чувство за вътрешен контрол и ред. Има функция релаксация. Ускорява създаването на атмосфера на доверие и взаимно приемане чрез пораждането на положителни чувства. Развива психическите процеси - усещания, възприятия, представи, памет, мислене и въображение.

Фактори за създаване на среда за емоционално развитие:

Арттерапията дава емоционална подкрепа. Емоционалната среда включва приемане, емпатия и топлота и кара децата да се чувстват спокойни, сигурни, и ценени. Признаването на емоциите на детето е важен момент. Детето трябва да не се въздържа и отрича от показване на емоции, защото няма правилни и неправилни емоции - след като съществуват, детето има основания за това, което изпитва. Учи се да изразява чувствата с думи. Децата изучават света най-добре в контекста на своите преживявания, затова техните емоции трябва да се назовават и описват точно когато ги преживяват. Така между детето и терапевта се формира доверие, когато то може да разчита на постоянна реакция от страна на възрастния, а той е длъжен да моделира желаното поведение като зачита сътрудничеството, компромисите и изразяването на емоциите. Стратегиите за стимулиране на просоциално поведение включват възползване от естествено възникващи ситуации за определяне на просоциалните действия на децата, редуването на децата при осъществяване на дейност е начин на сътрудничество между тях, създаване на възможности те да си помагат и взаимодействат.

Механизми за въздействие:

- Възможност за експресиране (спонтанно изразяване);
- Специфични възможности за себепознание;
- Специфични възможности за общуване.

Използвани методи на изобразителното изкуство:

Рисуване, скулптура, моделиране, апликация, колаж, приложни техники и други изкуства :работа с текст; драматизация, музика (слушане и възпроизвеждане); танц и движение.

Използвани материали:

Моливи, пастели, флумастери, бои, ножици, лепила, пластелин, глина, четки с различна големина, цветен картон и различни видове хартия, листи за рисуване (различен формат), списания, опаковки, картинки, домакински материали; различни природни и текстилни материали.

Използвани техники:

Работа с различни материали за овладяване на практически навици. Включват се разнообразни техники и упражнения като целта е стимулиране на спонтанност, самостоятелност и развитие на когнитивните способности / внимание, памет, мислене/, тясно свързани с практическата дейност и адаптивните възможности на личността на всяко дете. За по-пълно възприемане на себе си се използват група от упражнения, които позволяват на детето да отрази възприемането на самото себе си и на своите отношения с другите и помага за убеждаването на детето в неговите възможности. Конкретните техники и теми за работа са заложили в план за работа на арт терапевта.

Форми на занимания по арттерапия:

1.Индивидуална арттерапия - за деца и ученици със затруднена вербална комуникация

Специфични цели:

- подобряване на фината моторика;
- намаляване на тревожността;
- работа за емоционална компетентност;
- насърчаване на себеизразяването;
- формиране комуникативни навици.

Методи на работа:

- индивидуална работа за осъществяване на добър контакт с терапевта;
- работа за преодоляване на стереотипи на поведение и себеизразяване;

- усвояване на техники за работа с ръцете за подобряване на финната моторика;
- работа за емоционална компетентност чрез експресивни техники за използване на арт материалите;
- разнообразие и промяна в темите и материалите за работа – по-големи възможности за себепознание и изразяване.

2. Индивидуална арт терапия - за деца и ученици с добра вербална комуникация

Специфични цели:

- подобряване на финната моторика;
- намаляване на тревожността;
- работа за емоционална компетентност;
- насърчаване на себеизразяването;
- развитие на въображение и креативност;
- развитие на чувството за естетика.
- развитие на умение за решаване на проблеми;
- развиване на когнитивните умения;
- формиране комуникативни навици.

Методи на работа:

- индивидуална работа за осъществяване на добър контакт с терапевта;
- работа за преодоляване на стереотипи на поведение и себеизразяване;
- усвояване на техники за работа с ръцете за подобряване на финната моторика;
- Работа за себеизразяване и емоционална компетентност чрез експресивни техники за използване на арт материалите;
- разнообразие и промяна в темите и материалите за работа – по-големи възможности за себепознание и изразяване.

3. Групова арттерапия с деца и ученици – от 3 до 6 деца с добра вербална комуникация

Специфични цели:

- развитие на социални умения и отношения;
- оказването на взаимна подкрепа и подражание;
- преодоляване на индивидуалните задръжки и затруднения;
- формиране на умение за вземане на решения;
- формиране на умения за работа в екип;
- промяна на поведенческите стереотипи чрез взаимодействията между членовете на групата и развитието на груповата динамика;
- повишаване на самооценката.

Методи на работа:

- създаване на защитена среда за споделяне и “трениране“ на нови поведенчески модели и взаимоотношения;
- предоставяне на пространство за себеизява и експериментиране с различни техники и материали;
- упражнения за стимулиране на креативност и творческата мислене;
- групови упражнения за провокиране на екипност при решаване на творчески задачи;
- работа за укрепване на личностната единтичност и чувството за групова принадлежност.

Изготвил: ВЕСЕЛКА ЙОРДАНОВА
Арт терапевт в ЦСОП Бургас

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА гр. БУРГАС

гр. Бургас 8001, ул. "Вардар" №1, ПК 512; тел. 056/549 682, 546 102; E-mail: puop@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....
ДИАНА КОСТОВА
ДИРЕКТОР

ГОДИШНА ПОГРАМА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ – РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА КОМУНИКАТИВНИТЕ НАРУШЕНИЯ ЗА УЧЕБНАТА 2018/ 2019 ГОДИНА В ЦСОП- ГР.БУРГАС

I.Общо представяне на програмата

Годишната програма е разработена за допълнителна подкрепа за личностно развитие-корекция на комуникативни нарушения със специални образователни потребности , обучавани в изнесени паралелки I-VII клас в ЦСОП-гр.Бургас

Корекционната работа включва индивидуална и групова работа.

Основна цел на програмата е да се развият или подобрят основните звена на езиково-говорните и комуникативни умения на всеки ученик , според индивидуалните му нужди и потребности.

Учениците включени в логопедичната програма са разпределени в три модула според езиково-говорните и комуникативна умения.

Първи модул: невербални/ пълна липса на експресивна реч , силно затруднена импресивна реч / и затруднена комуникация.

Втори модул : начален етап на развитие на импресивна и експресивна реч.

Трети модул: различна степен на натрупана импресивна реч, експресивна реч,нарушена артикулация,дисграфични и дислексични грешки.

II.Цели на програмата:

- 1.Обследване и оценка на знанията и уменията на учениците.
2. Изготвяне на индивидуална терапевтична програма за всеки ученик,според нуждите и потребностите му.
- 3.Развитие и подобряване на фина моторика, гнозис и праксис.
- 4.Натрупване,обогатяване и активизиране на пасивен и активен речник .
- 5.Овладяване на лексиката и граматичната страна на речта.
6. Превенция на писмената комуникация / четене и писане/.

III.Задачи на програмата:

3.1.Развиващи терапевтични задачи

Програмата е насочена към ученици ,при които се наблюдава изоставяне в развитието на речта , както и пълна липса на реч/ първи и втори модул/.

Програмата включва:

1. Диагностика на езиково-говорното развитие и обследване на ученика;
2. Изготвяне на индивидуална програма за терапевтично и логопедично въздействие;
3. Развитие на артикулационен праксис / артикулационна гимнастика/;
4. Дихателни и гласови упражнения;
5. Развитие на обща и фина моторика чрез игри и упражнения;
6. Общо- развиващи упражнения/ лого/ метро ритмика/;
7. Говорни задачи с цел овладяване на лексиката в импресивен и експресивен план;
8. Работа върху граматическата страна на речта:
  - съставяне на прости изречения;
  - разбиране и употреба на предлози;
  - работа върху дискурса;
9. Работа за разбиране и използване на пространствено-времеви понятия.

3.2. Развиващи терапевтични задачи

Програмата е насочена към ученици , при които се наблюдава различна степен на натрупана импресивна и експресивна реч, нарушена артикулация , дисграфични и дислексични грешки.

Програмата се провежда по следният алгоритъм:

1. Артикулационна гимнастика за развитие на орален праксис;
2. Постановка на неправилна произнасяния звук;
3. Изолирано произношение на звука;
4. Развитие на фонематичен слух
5. Автоматизация на правилното произношение на звука в
  - срички и логатоми;
  - думи;
  - изречения;
  - текст;
  - свободен разговор;
6. Диференциране на звука с други звукове, които са близки по звучене;
7. Превенция на четенето писането;

3.3. Образователни задачи

Използват се последователно и целенасочено за :

- Формиране и развитие на възприятия, представи и знания за природна и обществена среда;
- Целят натрупване и обогатяване на пасивен и активен речник;
- Развитие и подобряване на цветови, зрителен и пространствен гнозис;
- Развитие и затвърждаване на цифров и буквен гнозис;
- Формиране и подобряване на количествени представи, умения за съотнасяне по признак еднаквост и групиране по различни признаци.
- Подобряване на писмената комуникация/ четене и писане/, чрез използване на различни методи ,съобразени според възможностите на ученика;

IV. Форми на работа за логопедична-терапевтична дейност.

1. Индивидуални занимания с ученици, приети за РКН от **Първи модул**: невербални/ пълна липса на експресивна реч , силно затруднена импресивна реч / и затруднена комуникация.
2. Индивидуални и групови занимания с ученици, приети за РКН от **Втори модул** : начален етап на развитие на импресивна и експресивна реч.
3. Групови занимания с ученици, приети за РКН от **Трети модул**: различна степен на натрупана импресивна реч, експресивна реч, нарушена артикулация, дисграфични и дислексични грешки.

V. Видове дейности

1. Логопедична диагностика

1.1. Логопедично обследване , диагностика на езиково-говорното развитие и попълване на речева карта.

1.2. Изготвяне на доклад – оценка за индивидуалните потребности на учениците и становище за включване в ДПЛР от логопед за РКН и броя занимания седмично.

1.3. Изготвяне на списък на учениците за РКН в логопедичен кабинет в ЦСОП-гр.Бургас през учебната 2018/ 2019г, според нивото на езиково-говорното и комуникативно развитие.

1.4. Изготвяне на годишна терапевтична програма на три модула за рехабилитация на езиково-говорните и комуникативни нарушения:

Първи модул: невербални/ пълна липса на експресивна реч , силно затруднена импресивна реч / и затруднена комуникация.

Втори модул : начален етап на развитие на импресивна и експресивна реч.

Трети модул: различна степен на натрупана импресивна реч, експресивна реч,нарушена артикулация,дисграфични и дислексични грешки.

VI.Очаквани резултати от РКН с учениците в ЦСОП-гр.Бургас:

1. Подобряване на обща и фина моторика.
2. Подобряване на общо- развиващи и двигателни упражнения/ лого/ метро ритмика/;
3. Натрупване и обогатяване на импресивната и експресивна страна на речта.
4. Разбиране и изпълнение на словесни инструкции.
5. Развитие и усвояване на гностични и праксични функции.
6. Развитие и формиране на фонематичен слух.
7. Формиране и изграждане на фразова реч и прости изречения.
8. Подобряване на четивна техника и подобряване на дисграфичните грешки.
9. Усвояване на цифров и буквин гнозис / според възможностите на учениците/.
10. Усвоени знания за природна и обществена среда.

VII.Консултативна дейност.

1. Консултиране и подкрепа на родителите и включването им в логопедичната терапия, като ко-терапевти.
2. Консултиране на учители за особеностите и потребностите на учениците с комуникативни нарушения и предоставяне на методична подкрепа при работата с тях.
3. Насочване на учениците при необходимост към консултиране с медицински специалисти за установяване на здравословното им състояние.

Изготвили:

Логопеди:

Кремена Петрова .....
Стефка Маслева .....

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА гр. БУРГАС

гр. Бургас 8001, ул. "Вардар" №1, ПК 512; тел. 056/549 682, 546 102; E-mail: puor@abv.bg

Утвърждавам: .....

Директор ЦСОП - Бургас

ГОДИШНА ПРОГРАМА

ЗА

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ - РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ УВРЕЖДАНИЯ ЗА УЧЕБНАТА 2018/2019 ГОДИНА В ЦСОП - БУРГАС

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

Годишната рехабилитационна програма е разработена за допълнителна подкрепа за личностно развитие - рехабилитация на физическите увреждания за ученици със специални образователни потребности в ЦСОП - Бургас. Нейната цел е да се развият и подобрят двигателната активност и координация на учениците.

Програмата е разработена на три нива в зависимост от тежестта на физическите дефицити и възможности на децата. Първата група включва деца с тежки физически увреждания, които възпрепятстват волевия контрол на движенията и са с ограничение в повечето области на моторно функциониране. Втората група обхваща дете/ученик с двигателни проблеми свързани с трудността при разбиране и извършване на двигателни задачи и упражнения. Третата група е за деца със сравнително добре развита за възрастта двигателна активност.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Повишаване двигателната активност на учениците със СОП и множество увреждания.
2. Подобриване на обща и фина моторика.
3. Въздействие върху мускулен тонус и обем на движение.
4. Подобриване общото физическо развитие и коригиране на психо - моторни нарушения.

III. ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Рехабилитационна част:

- Подобряване общото състояние на организма;
  - Подобряване усета за движение;
  - Сензо – моторно уравнивяване.
2. Образователна част:
- Последователно и целенасочено въздействие;
  - Разширяване на знанията за приложно – двигателни действия;
  - Обогаляване на представите за собственото тяло чрез движенията и увеличаване на познанията за човешкото тяло.

IV. ВИДОВЕ ДЕЙНОСТИ:

1. Изготвяне на оценка за индивидуалните потребности на учениците;
2. Изготвяне на годишна терапевтична програма за рехабилитация на физическите увреждания и типа и броя на заниманията индивидуално за всеки ученик.
3. Изготвяне на списък на учениците, включени в РФУ в кабинета по ЛФК през учебната 2018/2019 г. според нивото на двигателно развитие.
4. Изготвяне на график за първия и втория учебен срок.
5. Изготвяне на оценка за постигнати резултати / в края на първи учебен срок и в края на учебната година/.

V. ТЕРАПЕВТИЧНИ И РЕХАБИЛИТАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ ЗА ДЦПР / РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ УВРЕЖДАНЯ НА УЧЕНИЦИТЕ В ЦСОП - БУРГАС ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2018/2019 ГОДИНА.

1. Рехабилитация на физическите увреждания /ПЪРВА ГРУПА/ с дете/ученик с тежки физически увреждания, които възпрепятстват волеви контрол на движенията и са с ограничения в повечето области на моторно функциониране. Придвигват се чрез инвалидна количка с придружител. Това са деца с ДЦП и множество увреждания.
  - 1.1. Теми и дейности за индивидуални терапии и сесии /ПЪРВА ГРУПА/:
    - Пасивни и активно – асистирани упражнения от правилно избрано изходно положение в ставите на горни и долни крайници както и движения в туловището, които целят раздвижване на засегнатите крайници и подобряване обема на движенията.
    - Упражнения за разтягане на мускулите с цел нормализиране на повишения тонус и увеличаване пасивния обем на движение.
    - Позиционно лечение – трениране на лег, седеж, стоеж за подобряване, стабилизиране и коригиране на позата и регулиране на локомоторните способности.
    - Обучение в ходене с цел трениране на локомоторните способности.
    - Асистирано каране на велоергометър / според физическите възможности на ученика/ за подобряване на движението в ставите на долните крайници.
    - Асистирано ходене по електрическа пътека / според физическите възможности на ученика/ с цел подобряване на локомоторните способности.

2. **Рехабилитация на физическите увреждания / ВТОРА ГРУПА/** - дете/ученик с двигателни проблеми, който изпитва трудности при разбирането и извършването на двигателни упражнения и задачи. Физическите им увреждания се отличават с нарушена груба и фина моторика, нестабилна походка, проблеми с координацията и равновесието, нарушена сензомоторна интеграция на движенията. Това са деца с умерена умствена изостаналост, хиперактивност, синдром на Даун, деца от аутистичния спектър.

2.1. Теми и дейности за индивидуална терапия и сесии /ВТОРА ГРУПА/:

- Захващане, задържане, поставяне, манипулиране с предмети с цел формиране на видове захвати.

- Двигателни задачи включващи качване и слизане по стълби трениращи грубата моторика.

- Упражняване на видове ходене – ходене върху стъпки, ходене с прекачване на препятствия, странично ходене, ходене по мека повърхност, ходене по мека повърхност, ходене по неравен терен, ходене по наклон, ходене със заобикаляне на препятствия, упражнения за координация и стабилизиране на походката.

- Упражнения за клякане и изправяне стимулиращи грубата моторика и движения на долни крайници.

- Подобряване на пространствената ориентация чрез игри и развитие на представите / близко/далеч, горе/долу, ляво/дясно/.

- Скачане и упражнения върху швейцарска топка за трениране на баланс и равновесие.

- Скачане върху батут за трениране на баланс и равновесие.

- Упражнения за достигане и захващане на предмети – за координация око-ръка, стимулиране на движения на горен крайник.

- Хвърляне на топка с цел и без цел /кош/ стимулиращи движенията в раменен пояс, координацията.

- Люлеене в люлка /хамак/ което стимулира чувството за движение, усещането за баланс, развива функцията на вестибуларния апарат.

- Игра с топка включваща търкаляне, хвърляне, хващане, ритане, тупане като се използват различни по големина и тежест топки с цел стимулиране на грубата моторика на горен крайник, координация око-ръка, създават се игрови умения.

3. **Рехабилитация на физическите увреждания /ТРЕТА ГРУПА/** - дете/ученик със сравнително добре развита за възрастта си двигателна активност. При тях физическите увреждания са свързани с наличие на наднормено тегло, плоскостъпие, гръбначни изкривявания. Това са деца с лека степен умствена изостаналост, аутистичен спектър и лека форма на ДЦП.

3.1. Теми и дейности за индивидуални терапии и сесии /ТРЕТА ГРУПА/:

- Извършване на активни двигателни упражнения с цел общо психо – моторно стимулиране.

- Резистивни упражнения с гирички, ластиси за увеличаване на мускулната маса.
  - Аналитични упражнения засилващи слабите групи мускули.
  - Упражнения на шведска стена.
  - Упражнения/ скачане върху трамплин/батут за трениране на вестибуларния апарат.
  - Дихателна гимнастика.
  - Изграждане на умения за използване на уреди за рехабилитация - каране на велоергометър, бягане на електрическа пътека.
  - Двигателни задачи включващи прескачане, провиране, катерене, заобикаляне за развитие на груба моторика и моторно планиране.
  - Двигателни игри със състезателен характер.
  - Игра с топка включваща търкаляне, хвърляне, хващане, тупане, ритане и др.
4. **При групова работа с деца/ученици:** групата е от 3 до 5 деца с лека физическа увреда. Работата включва подвижни игри, игри със състезателен характер, групови общоразвиващи и корекционни упражнения за изработване на двигателни навици и функционални възможности.

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

1. Развитие на сензомоториката
2. Развитие на фина и обща моторика
3. Развитие на основни умения и навици – координация, движение, походка
4. Създаване на битови, трудови и социални умения
5. Подобряване на физическата и умствена работоспособност
6. Развитие на умения за пространствена ориентация
7. Развитие на комуникативни и социални умения
8. Развитие на игрови умения и умения за планиране на свободното време
9. Повлияване на емоционалната реактивност, редуциране на хиперактивност, агресия, автоагресия.

VII. ФОРМИ НА РАБОТА:

1. Индивидуални занимания
2. Групови занимания

Изготвил:

Недко Монеv -

Терапевт рехабилитатор в ЦСОП - Бургас

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА гр. БУРГАС

гр. Бургас 8001, ул. "Вардар" №1, ПК 512; тел. 056/549 682, 546 102; E-mail: puop@abv.bg

Утвърждавам.....

Директор ЦСОП - Бургас

Дата: 20.09.2018 год

ГОДИШНА ПРОГРАМА НА СОЦИАЛЕН ПЕДАГОГ

ЗА

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА
ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ, ТЕРАПЕВТИЧНА ПОДКРЕПА И СОЦИАЛНА
РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ
ОТ ЦСОП - БУРГАС

2018/2019

С настоящата програма се представя ролята на социалния педагог в ЦСОП - Бургас и подпомагащите дейности за постигане на социални компетентности и изграждане на подкрепяща връзка с ученици и родители.

Основна цел на социално - педагогическата работа е адаптиране и интеграция на учениците със специални образователни потребности, подкрепа и подготовка за развиване на максимален капацитет на самостоятелност и подготовка за живота извън и след напускане на Центъра.

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Подпомагане на процеса по овладяване на знания и умения за самостоятелен живот и живот в общността в условията на приобщаваща среда на ЦСОП на ученици с разстройства от аутистичния спектър, ученици със Синдром на Даун, ДЦП и умствена изостаналост, ХАДВ, ученици с множество увреждания.
2. Социално - педагогическо въздействие при проблеми в групите възникнали по време на престоя на учениците в ЦСОП - Бургас. Преодоляване на затруднения при определени психо - емоционални състояния, социално неприемливо поведение, агресия и др.
3. Преодоляване на затруднения възникнали в процеса на работа при взаимодействието учител - ученик; учител - родител; родител - дете и между учениците.
4. Работа със семействата и учениците на ЦСОП в посока развитие на ресурса за социална адаптация съобразена с индивидуалните възможности на семейната и социална среда.
5. Работа с институциите и зачитане на социалните и човешки права на децата и учениците със СОП като пълноправни членове на обществото.

II. ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Цялостна оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците в изготвянето и актуализирането на Планове за подкрепа, Индивидуални учебни планове и Индивидуални учебни програми.
2. Осигуряване на подкрепа чрез различни по същност дейности, които са съобразени с индивидуалните възможности на учениците и целят да компенсират определени затруднения и да развият умение за самостоятелност.
3. Въздействие и създаване на условия за усвояване на социално приемливи и полезни норми, ценности на поведение. Изготвяне на програми за приемливи - неприемливи норми на поведение в и извън средата на ЦСОП. Изготвяне на програми за превенция на насилието.
4. Работа със семейното, социално и институционално обкръжение на учениците.

III. ВИДОВЕ ДЕЙНОСТИ:

1. Диагностична дейност:

Дейността се организира според конкретните нужди на всяко дете/ученик.

« Участие в екипа по локализиране на затрудненията в интелектуална, личностна и поведенческа сфери на учениците и идентифициране на специфичните им образователни и терапевтични нужди.

« Разработване или актуализация на плана за подкрепа, който включва различни обучителни и терапевтични въздействия с цел стимулиране на различните области на развитие, усвояване на конкретни умения и навици, свързани с автономността на индивида. Разгръщане на индивидуалния потенциал на всеки ученик.

« Изработване на Индивидуални оценки, Планове за подкрепа, Индивидуални учебни планове, Индивидуални учебни програми, като се извърши на екипно заседание и се обсъжда и приема участието на родителите на учениците.

« Периодично се прави оценка на постигнатите резултати / в края на първи срок и в края на учебната година/ в напредъка на учениците.

2. Възпитателна и терапевтична дейност:

« Формиране на базови умения за самообслужване

« Формиране на социално поведение и умение за общност

« Развитие на речта и комуникативните умения

« Емоционално развитие

« Образователно развитие

« Интелектуално развитие

« Преодоляване на затруднения при психо – емоционални състояния

« Овластяване на знания за морални норми и формиране на ценности и убеждения

« Изграждане на граждански и трудови компетентности

3. Координираща дейност:

« Дейност съвместно с ЕПЛР в образователните и професионални училища

« Работа с педагогически персонал, с ръководители на паралелки и терапевти

« Активна работа с родители

« Посредничество при решаване на спорове между ученици, учители, педагогически персонал

« Организиране на срещи с учителите, терапевтите, медицинското лице и други помагачи професионалисти за обсъждане на възникващи в процес на работа проблеми, методи на работа и др.

« Посредничество при контакти с обществени институции

« Търсене на съдействие от органите по закрила на детето – АСП, ДАЗД, МВР, при констатирана родителска negliжираност или на риск за отпадане от образователната система.

« Търсене на съдействие и експертна подкрепа от съответните медицински, образователни, правни и др. институции по възникнали въпроси в процеса на работа.

4. Консултативна дейност:

« Установяване на ресурси за работа със семействата за подобряване на родителския им капацитет.

« Подкрепа на родител/настойник за решаване на възникнали проблеми

« Идентифициране на ресурсите в семейството, социалното обкръжение и институциите, които да допринесат за по – пълноценно развитие и подкрепа на ученика в процеса на неговата социализация и адаптация.

« Обсъждане на постигнатите резултати

« Консултиране на учениците и увеличаване на способностите им да се приспособяват към социалните норми

« Консултации с терапевти

« Консултации с родители, представители на външни институции и медицински лица

« Административна дейност – изпълняване и прилагане на изискванията на текущата образователна и социална политика. Изготвяне на служебна документация.

IV. ФОРМИ НА РАБОТА:

1. Групови и индивидуални терапевтични сесии
2. Групови тренинги
3. Екипни заседания

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

1. Развитие на социални компетентности на учениците:

« Адаптиране на учениците към образователната среда и увеличаване на способностите за адаптиране към различни среди и ситуации

« Развитие на умения за самостоятелност

« Формиране на емпатия, поддържане на трайни отношения с връстници и възрастни

« Формиране на позитивни социални нагласи

« Формиране на трайни убеждения, интереси, мотивация

« Изграждане на самостоятелност и формиране на умения за независимо поведение

« Предпазване от развитие на антисоциално и девиантно поведение

« Развитие на интелектуалните възможности

« Овладяване на основни знания за морални норми

« Формиране и развитие на комуникативни способности

« Овладяване на определен запас от знания за природата, обществото, човека, явяващи се предпоставки за мисловната дейност, стимулиране и изграждане на цялостната представа за света.

2. Развитие на гражданските умения и трудови компетентности на учениците
3. Подкрепа и подобряване на възможностите на семейната и социална среда, оценяване на ресурса на семейната среда/родителите.

VI. ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА:

- « Наблюдение
- « Консултации с ученици, педагози, терапевти, родители
- « Творчески игри, беседи, ролеви игри и пресъздаване на реални ситуации за оценка на адекватността на реакцията на ученика
- « Групово общуване
- « Екипна среща
- « Регистриране на постиженията на учениците

Изготвил:

Мария Монева -
педагогически съветник ЦСОП - Бургас